

Zeventiende Internationale Taalkunde-Olympiade

Yongin (Republiek Korea), 29 juli – 2 augustus 2019

Opgaven van de individuele wedstrijd

Regels voor het opschrijven van antwoorden

Schrijf de opgaven niet over. Schrijf de oplossing van elke opgave op een apart vel (of vellen) papier. Zet op elk vel het nummer van de opgave, je plaatsnummer en je achternaam. Dit om ervoor te zorgen dat je werk op de juiste manier wordt nagekeken.

Tenzij anders vermeld, dien je alle patronen of regels te beschrijven die je hebt geïdentificeerd in de gegevens. Anders zal je oplossing geen volledige score krijgen.

Opgave Nr 1 (20 punten). Gegeven zijn enkele zinnen in het Jonggom met daarnaast hun vertalingen in het Nederlands:

1. Meneni karuwa anona wedmaan.	<i>Ik kwam en zag de man en de hond.</i>
2. Wingkeewa yeediriin.	<i>Jij zingt en ik sta op.</i>
3. Ambib wedmoona awon baan.	<i>Hij zag het huis en ik nam het varken.</i>
4. Yeederenu om banuun.	<i>Zij zal opstaan en het brood nemen.</i>
5. Wenenub wingkanuub.	<i>Wij zullen weggaan en zingen.</i>
6. Oma oka aniib.	<i>Zij eten het brood en drinken het water.</i>
7. Anon ye weng wengambaranuwa awon ye weng wengambaraneen.	<i>Wij zullen de hond horen en hij zal het varken horen.</i>
8. Ok anaana oon wedmeen.	<i>Ik dronk het water en zij zag de vis.</i>
9. Yeederenib miniib.	<i>Zij staan op en komen.</i>
10. Wingkenu wunuun.	<i>Zij zingt en gaat weg.</i>
11. Om bene aneen.	<i>Hij neemt het brood en eet het.</i>

(a) Vertaal naar het Nederlands:

12. **Om benu aneen.**
13. **Munuuna wunuub.**
14. **Wingkiiwa wengamburuun.**
15. **Anon ye weng wengamberenib yeedaraniib.**
16. **Oon wedmaniina karub wedmaneeb.**
17. **Ok wedmeena aniin.**

(b) Vertaal naar het Jonggom:

18. *Wij zullen weggaan en zij zullen komen.*
19. *Ik neem het varken en hij neemt de vis.*
20. *Hij zag het water en het huis en hoorde de hond.*
21. *Jij eet het brood en zingt.*

△ Het Jonggom behoort tot de Ok-groep van de Trans-Nieuw-Guinea-taalfamilie. Het wordt door ongeveer 6 000 mensen gesproken in Papoea-Nieuw-Guinea. —Ivan Derzhanski

Opgave Nr 2 (20 punten). Gegeven zijn enkele woordgroepen in het Yurok met daarnaast hun vertalingen in het Nederlands in willekeurige volgorde:

1. muencherh rohkuen	A. <i>bruine hond</i>
2. perkeryerh holeehl 'wernerh	B. <i>zwarte schoen</i>
3. muencherh nerhpery	C. <i>zwarte beer</i>
4. s'erkter'ery ch'eeshah	D. <i>witte bes</i>
5. muenchar' pyaap'	E. <i>bruine schoen</i>
6. pekoyar' tepoo	F. <i>witte hond</i>
7. luuehlson' nerhpery	G. <i>witte bal</i>
8. muenchey cheek'war	H. <i>witte manzanita-struik</i>
9. muent'er'ery ch'eeshah	I. <i>witte stoel</i>
10. ler'ergery cher'ery	J. <i>oranje beer</i>
11. 'errwerhson' slekwoh	K. <i>rode boom</i>
12. muent'er'ery puuek	L. <i>grasgroen (over)hemd</i>
13. lo'ogey slekwoh	M. <i>rode hazelnoot</i>
14. s'oktoy no'oy	N. <i>paarse bes</i>
15. 'wer'errgerchson' cher'ery	O. <i>zwart (over)hemd</i>
16. lo'ogey no'oy	P. <i>wit hert</i>
17. tegee'n nerhpery	Q. <i>blauwe bal</i>
18. skoyon rohkuen	R. <i>gele bes</i>

(a) Bepaal wat bij elkaar hoort.

(b) Bepaal wat bij elkaar hoort:

19. muencherhl	S. <i>kanarie</i>
20. 'wer'errgerch	T. <i>koffieboon</i>
21. luuehl	U. <i>bloed</i>
22. ler'ergerh	V. <i>melk</i>
23. pekoyek	W. <i>els (boomsoort)</i>
24. skoyon	X. <i>wilde iris</i>
25. tegee'n	Y. <i>hemel</i>

(c) Vertaal naar het Nederlands:

26. **'errwerh**
27. **ler'ergerh rohkuen**
28. **perkeryer'ery ch'eeshah**
29. **pyerrp't'ery ch'eeshah**

(d) Vertaal naar het Yurok:

30. *paars hert*
31. *witte schoen*
32. *gele bal*
33. *zwarte boom*

(!) Bij de antwoorden hoeft geen extra toelichting te worden gegeven en deze wordt ook niet beoordeeld.

△ Het Yurok behoort tot de Algische taalfamilie. Het wordt door 20–100 mensen gesproken in Noordwest-Californië. **ch, hl, sh, y, '** zijn medeklinkers. **ee, er, err, ue, uue** zijn klinkers.

Elzenbast wordt soms gebruikt om oranje kleurstof te maken. De manzanita is een kleine boom of struik met een roodbruine bast die in het westen van Noord-Amerika voorkomt. De wilde iris is een lichtpaarse bloem.

—Boris Iomdin, Samuel Ahmed

Opgave Nr 3 (20 punten). Gegeven zijn enkele woorden in het Middelperzisch, geschreven in het Boek-Pahlavi-schrift:

سسا	A	ککوا	B	۱۱۶	C	نر۱۱۱	D	سفف۱۱۱	E	اسسک	F
سسا	G	سکک۱۱۱	H	سسا	I	۱۱۶	J	سکک	K	سسا	L
سکک	M	سکک	N	ککوا	O	سسا	P	سسا	Q	سسا	R
۱۱۶	S	سکک	T	سکک	U	سکک	V	سکک	W	سکک	X
سسا	Y	کک	Z	ککوا	AA	سکک	BB	سکک	CC	سکک	DD

Wetenschappers gebruiken twee systemen om Middelperzische woorden in het Latijnse alfabet weer te geven. Het systeem dat de Pahlavi-spelling weerspiegelt, heet *wetenschappelijke transliteratie*. Op zijn beurt is *transcriptie* het systeem dat de waarschijnlijke uitspraak van de woorden weergeeft.

Sommige woorden kunnen op verschillende manieren worden geschreven in het Pahlavi-schrift. Het woord *dīdan* 'zien' zou bijvoorbeeld als سس۱۱۱ (wetenschappelijke transliteratie: **HZYTWN-tn'**) of سس (wetenschappelijke transliteratie: **dytn'**) geschreven kunnen worden.

(a) Zoek bij elk van de bovenstaande woorden de juiste wetenschappelijke transliteratie en transcriptie. N.B.: de woorden in het Pahlavi-schrift kunnen aan meerdere Middelperzische woorden corresponderen.

1. °slwn'	<i>āsrōn</i>	<i>priester</i>	18. wh°l	<i>wahār</i>	<i>lente</i>
2. syd°	<i>syā</i>	<i>zwart</i>	19. APLA	<i>xāk</i>	<i>aarde, stof</i>
3. DMYA	<i>xōn</i>	<i>bloed</i>	20. gwn'	<i>gōn</i>	<i>kleur</i>
4. AHTE	<i>xwah</i>	<i>zus</i>	21. LCDr'	<i>tar</i>	<i>door/over ... heen</i>
5. blbwt'	<i>barbut</i>	<i>lier</i>	22. mng	<i>mang</i>	<i>bilzekruid</i>
6. gy°h	<i>giyāh</i>	<i>gras</i>	23. lwlk'	<i>rūrag</i>	<i>heilzame plant, kruid</i>
7. ALBA	<i>čahār</i>	<i>vier</i>	24. ZWZŹN'	<i>drahm</i>	<i>drachme (gewichtseenheid)</i>
8. dwt'	<i>dūd</i>	<i>rook</i>	25. dlnmk'	<i>dramanag</i>	<i>alsem</i>
9. mwd	<i>mōy</i>	<i>haar</i>	26. NKSWN-tn'	<i>kuštan</i>	<i>doden</i>
10. gdk'	<i>gēg</i>	<i>dief</i>	27. °wzmbwlt'	<i>uzumburd</i>	<i>smaragd</i>
11. hmyšk'	<i>hamēšag</i>	<i>altijd</i>	28. glmwk'	<i>garmōg</i>	<i>warm, heet</i>
12. LK	<i>tō</i>	<i>jij</i>	29. °hlmn'	<i>Ahreman</i>	<i>de kwade geest</i>
13. gwkl't'	<i>gōgird</i>	<i>zwavel</i>	30. °yl°nštr'	<i>Ērān-šahr</i>	<i>land van de Ariërs</i>
14. w°c°l	<i>wāzār</i>	<i>markt</i>	31. ywdt°k'	<i>judāg</i>	<i>afzonderlijk, anders</i>
15. MLKTA	<i>bāmbišn</i>	<i>koningin</i>	32. dhšk'	<i>daxšag</i>	<i>teken; geheugen</i>
16. HZWLYA	<i>hūg</i>	<i>varken</i>	33. nh°l	<i>nihāl</i>	<i>jong boompje</i>
17. zwzk'	<i>zūzag</i>	<i>egel</i>	34. lwcynk'	<i>lawzēnag</i>	<i>amandelspijs</i>

(b) In het Boek-Pahlavi-schrift wordt één Middelperzisch woord meestal met een bepaalde grafische bijzonderheid geschreven. Bepaal wat dit woord is.

(c) De volgende woorden zijn alternatieve schrijfwijzen van bepaalde woorden die hierboven waren gegeven.

- EE. سس۱۱۱ FF. سس GG. سس HH. سس II. سس JJ. سس

Bepaal wat deze woorden zijn en schrijf ze op in de wetenschappelijke transliteratie.

(d) Schrijf in het Boek-Pahlavi-schrift:

KK.	DKRA	<i>muy</i>	<i>dadelboom</i>
LL.	dlwnd	<i>druwand</i>	<i>kwaad, slecht, zondig, onrechtvaardig</i>
MM.	stwl	<i>stōr</i>	<i>paard</i>
NN.	cmbl	<i>čambar</i>	<i>cirkel, hoepel</i>

(!) Bij de antwoorden hoeft geen extra toelichting te worden gegeven en deze wordt ook niet beoordeeld.

△ Het Middelperzisch behoort tot de Iraanse tak van de Indo-Europese taalfamilie. Het werd in het Sassanidische Rijk gesproken en heeft daarna eeuwenlang als schriftelijke taal bestaan, in het bijzonder in vertalingen van de Zoroastrische canon.

De hier gebruikte transcriptie volgt de gereconstrueerde uitspraak van de 3de eeuw van onze jaartelling. Het teken $\bar{\text{}}$ geeft een lange klinker aan. $\check{\text{c}} \approx \text{tsj}$ in *tsjech*; $h = h$ in *half*; $\check{\text{j}} = j$ in *jungle*; $\check{\text{s}} = \text{sj}$ in *sjerp*; $w = \text{Engels } w \text{ in } \textit{win}$; $x = \textit{ch}$ in *acht*; $y = g$ in *gaan* (stemhebbend, zoals in zuidelijke varianten van het Nederlands); $y = j$ in *ja*; $z = z$.

Kennis van moderne Iraanse talen is irrelevant voor het oplossen van deze opgave.

—*André Nikulin (adviseur: Miguel Ángel Andrés Toledo)*

Opgave Nr 4 (20 punten). Gegeven zijn enkele woorden en werkwoordsstammem in het West-Tarangan. Overall is ook de zogenoemde gereduplicateerde vorm gegeven in twee dialecten van de taal. De gereduplicateerde vorm wordt gebruikt als deelwoord of als bijvoeglijk naamwoord.

		Noordelijk dialect	Kustdialect
dakeru	<i>zij schrapen</i>	darkeru	dakerukeru
rɔbik	<i>het is stomp</i>	rɔbrɔbik	rɔbirɔbik
alema	<i>rechts</i>	amlema	alemalema
makay	<i>jij klimt</i>	makmakay	mamakay
apúk	<i>ander</i>	akpuk	apukpuk
lɔpay	<i>koud</i>	lɔplɔpay	lɔpalɔpay
payláwana	<i>hij is een kletskaus</i>	paylawlawana	paylalawana
kalpaŋjir	<i>het is koppig</i>	kalpaŋpaŋjir	kalpapaŋjir
garkɔw	<i>wees zijn</i>	garkɔwkɔw	garkɔwkɔw
eyleka	<i>hij speelt</i>	eylekleka	eyleleka
dubɛmna	<i>hij is de zevende</i>	dumbɛmna	dubɛmbɛmna
maylewa	<i>(een bepaalde) boom(soort)</i>	maylewelewa	maylelewa
matay	<i>zijn oog</i>	matmatay	matamatay
mɔna	<i>voor</i>	mɔnmɔna	mɔnamɔna
bebar	<i>bang zijn</i>	bebebar	bebebar
jaŋil	<i>het is verrot</i>	jaŋjaŋil	jajaŋil
letna	<i>hij is mannelijk</i>	letletna	letletna
ɛrnɔnaw	<i>hij kruipt</i>	ɛrnɔnɔnaw	ɛrnɔnɔnaw

Vul de lege plekken in:

		Noordelijk dialect	Kustdialect
ɛtalenɔ	<i>hij hoort</i>	?	?
jaga	<i>bewaken</i>	?	?
gasírana	<i>zij is oud</i>	?	?
daramota	<i>zij braken</i>	?	?
pɔwna	<i>hij stinkt</i>	?	?
ertɔpa	<i>hij wast</i>	?	?
dabuka	<i>ze dromen</i>	?	?
ɲuɲim	<i>het is vochtig</i>	?	?
igɔŋ	<i>hij verkoopt</i>	?	?

△ Het West-Tarangan behoort tot de Austronesische taalfamilie. Het wordt door 7 000 mensen gesproken op de Aru-eilanden in Indonesië. **ŋ** = *ng* in *hang*. **j, r, w, y** zijn medeklinkers. **ɛ, ɔ** zijn klinkers. Het teken **´** geeft klemtoon aan; als zulk een teken ontbreekt, ligt de klemtoon op de voorlaatste lettergreep. —*Elysia Warner (adviseur: Richard Nivens)*

Opgave Nr 5 (20 punten). Gegeven zijn enkele zinnen in het Nooni, die op verschillende dagen van de Nooni-“week” zijn uitgesproken, met daarnaast hun vertalingen in het Nederlands:

op **bvutfu** uitgesproken

1. fɔgò cí nú bvúmbòn.
me ncí nô: ntɔ̃ fɔwǎy bvúmbòn.
2. wò nú yú: cɔŋ kɛŋkfũ bvúsòw.
3. kwɔ:n nú bóy fí me bvúzhí.

*Gisteren was het **bvumbon**.*

*Op **bvumbon** ben ik naar de markt gekomen.*

*Op **bvusɔw** zal je de yam stelen.*

*Op **bvuzhi** zal de vrouw mij helpen.*

op **bvusɔw** uitgesproken

4. wvù tò nô: bɔŋ ŋwà bvûŋkâ:.
5. fò shě ntfũ: nú bvútfũ.
me nú mbóy ncáw mutù bvútfũ.
6. wvù bê: yò kwɔ:n èbèn.
7. wò tò nô: yòw cɔŋ.

*Op **bvuŋka** heeft hij het boek gevonden.*

*Overmorgen is het **bvutfu**.*

*Op **bvutfu** zal ik de auto kiezen.*

Vandaag heeft hij de vrouw gedood.

Jij hebt de dief lang geleden gehoord.

op **bvukema** uitgesproken

8. ntfũ: nú bvûŋkâ:dèn.
cɔŋ nú bóy bóŋ bèsèn bvûŋkâ:dèn.
9. me mbê: ncáw ŋwà èbèn.
10. dièmsɛn nú yén wvù lě.
11. kefwé cí nú bvûŋkâ:.

*Morgen is het **bvuŋkaden**.*

*Op **bvuŋkaden** zal de dief ons vinden.*

Vandaag heb ik het boek gekozen.

De man staat op het punt hem te zien.

*Eergisteren was het **bvuŋka**.*

op **bvuŋka** uitgesproken

12. me nú nfí dièmsɛn.
13. kwɔ:n cí nô: yèn wáy é bvútfũ.
14. bèsèn nú gé: cɔŋ mutù èbèn.
15. bó nô: yèn me lé fɔwǎy.

Ik sta op het punt de man te helpen.

*Op **bvutfu** heeft de vrouw de markt gezien.*

Vandaag zullen we de auto stelen.

Ze hebben me net op de markt gezien.

(a) Vertaal naar het Nederlands:

op **bvunƿkaden** uitgesproken

16. bvúsòw nǔ fò shě ntfũ.
17. me nú ŋgé: nyén kèŋkfũ lé èbèn.
18. wvù tò nô: yèn bèsèn ẽ bvúmbòn.
19. bèsèn nǔ bóy tó fòwǎy bvúzhí:dèn.

(b) De eerste dag van de Nooni-week is **bvutfu**. Wat is de volgorde van de Nooni-dagen?

(c) Vertaal naar het Nooni:

op **bvumbon** uitgesproken

20. *Op **bvusɔw** heb ik de man geholpen.*
21. *De dief heeft net de yam gestolen.*
22. *Op **bvunƿkaden** zal ik de auto horen.*
23. *Vandaag zal de vrouw de man doden.*
24. *Vandaag heeft de man je gezien.*

⚠ Het Nooni behoort tot de Beboid-groep van de Atlantische Congo-taalfamilie. Het wordt door ongeveer 40 000 mensen gesproken in Kameroen.

ɛ en ɔ zijn klinkers. ŋ, sh, y en zh zijn medeklinkers. Het teken : geeft een lange klinker aan. De accenttekentjes geven tonen aan: ´ hoog, ˆ dalend (hoog ↘ laag), ˜ dalend (midden ↘ laag), ˘ laag, ˚ stijgend (laag ↗ midden), ˇ stijgend (laag ↗ hoog); als er geen tekentje aanwezig is, heeft de lettergreep een middentoon.

Een yam is de eetbare knol van de gelijknamige tropische plant. —*Samuel Ahmed*

Redactie: Samuel Ahmed, Bozhidar Bozhanov, Ivan Derzhanski (technisch redacteur), Hugh Dobbs, Dmitry Gerasimov, Shinjini Ghosh, Ksenia Gilyarova, Stanislav Gurevich, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina, Tae Hun Lee (hoofdredacteur), Tom McCoy, André Nikulin, Miina Norvik, Tung-Le Pan, Aleksejs Peguševs, Alexander Piperski, Maria Rubinstein, Daniel Rucki, Artūrs Semeņuks, Nathan Somers, Milena Veneva, Elysia Warner.

Nederlandse tekst: Aleksei Nazarov.

Succes!